

Talonpoikaiskulttuurisäätiön vuosikertomus 2014

76. toimintavuosi

Yleistä

Toimintavuoden aikana säätiön uudet, vuonna 2013 käynnistetyt kehityshankkeet KYLÄ 2020, Kestävä talo ja Mökkeilyn merkitykset etenivät ja osalle hankkeista saatiin toimintavuoden aikana ulkopuolista rahoitusta. Säätiön monivuotinen Kekristä kansanjuhla -hanke jatkui. Kunniakilpien ja -kirjojen myöntämistä jatkettiin. Säätiö myönsi ensimmäisen Talonpoikainen teko - huomionosoituksen. Jäsenretki järjestettiin Hintsan tilalle Raisioon.

Perinteisen rakentamistavan kunniakilpi

Säätiön perinteinen kunniakilpi tai kunniakirja on tunnustus perinteisen rakentamistavan vaalimisesta ja kannustus vaalimisen jatkamiseen. Kunniakilpi on tarkoitettu maatilakäytössä olevaan tai olleeseen rakennukseen. Kunniakirja voidaan myöntää varsinaisen maatilatalouden ohella myös maaseudun muuta asutusta palvelleisiin rakennuksiin. Tunnustukset koskevat vanhaa rakennuskantaa mukaan lukien 1950-luvun jälleenrakennuskauden kohteet. Erityisistä syistä tunnustus voidaan myöntää myös tämän jälkeen rakennetulle tai alkuperäiseltä paikalta siirretylle kohteelle.

Toimintavuoden aikana lunastettiin yhteensä 3 kilpeä, joista yksi oli toimintavuoden aikana myönnetty kunniakilpi Pajamäen Perinnekeskukseen Tohmajärvellä. Kohteen omistavat Anna-Maija ja Erkki Kujala.

Kekristä kansanjuhla -hanke

Vuoden 2009 alkupuolella aloitettu Kekristä kansanjuhla -hanke on tuottanut tulosta ja säätiöllä on melko vankka asema kekrin osajana ja kekritiedon välittäjänä. Kekrin vietto syysjuhlana on vakiintumassa monissa yhteisöissä sekä kaupungeissa että maaseudulla. Kekrijuhlien ja -kemujen järjestäminen eri puolilla maata on säätiön kekrihankkeen siivittämänä ilahduttavasti lisääntynyt.. Kekri on erityisesti lokakuun viimeisen viikon aikana suosittu aihe mediassa. Säätiön edustajat antoivat useita haastatteluja kekristä toimintavuoden aikana.

Säätiön rakentama kekrikonsepti sisältää kekrikemut, kekrimenu, kekrirokki, kekritarinat ja kekrileikit. Säätiö on lisäksi tuottanut kotisivut www.kekri.fi ja rekisteröinyt kekri-tavaramerkin.

Säätiön perinteiset kekrikemut järjestettiin 30.10.2014 säätiön jäsenen Heikki Ahopellon Armasravintolassa. Yhteistyökumppanina oli MTK-Helsinki ry. Kemuihin osallistui yhteensä 42 jäsentä ja yhteistyökumppanin jäsentä.

Ahmattien yö -kirjaa myytiin suoraan säätiöstä sekä Maahengen verkkokaupasta. Kirja on myös usean kirjakaupan valikoimassa, 152 koulussa ja päiväkodissa sekä 200 kirjastossa ympäri Suomea. Kirjaa on myyty ja lahjoitettu lähes 1700 kpl.

Teologian maisteri **Anna Saurama** päivitti kekriaiheiset opetusmateriaalisivut www.kekri.fi. Sivuille tuotettiin myös kotitaloustunneille sopivia kekriruokareseptejä, joiden laatimisessa auttoi ravintoloitsija Heikki Ahopelto. Sivusto on osoittautunut erittäin suosituksi ja hyödylliseksi opettajien keskuudessa päiväkodeissa ja kouluissa.

Säätiö järjesti Seurasaarisäätiön ja Seurasaaren ulkomuseon kanssa toisen kerran **Seurasaaren Kekri –tapahtuman 14.9.** Säätiö tuotti tapahtumaan lasten kekripajan, jossa lapset koristelivat kekripipareita ja leikkasivat kekriinaamioita. Tapahtuman ohjelmassa oli lisäksi hämäränhyssytarinoita lapsille, Satumetsän syysjuhla –konsertti, Pestuumarkkinat –kuvaelma, sadonkorjuuseen osallistumista Leppälän kasvimaalla, kekrileikkejä, kansantanssiesityksiä, Inehmokuoron laulusesityksiä, kirkossa hartaushetki ja syyssadon siunaus, tuottajatori ja kahvilapalveluita. Alueella liikkui kekripukki säätiön tuottamassa asussa. Tapahtumassa kävi päivän aikana 500 ihmistä.

Kekristä kansanjuhla -hankkeen toteutusta ohjasi ja valvoi ohjausryhmä. Sen jäsenet olivat puheenjohtaja, tutkuspäällikkö VTM **Ilkka Haavisto**, ympäristökirjailija YTM **Juha Kuisma** ja tutkijatohtori FT **Kati Mikkola** sekä asiamies **Paula Viertola**.

Talonpoikainen teko -huomionosoitus

Säätiön hallitus hyväksyi perusteet uudelle Talonpoikainen teko -huomionosoitukselle. Ensimmäinen huomionosoitus säätiön kolkuttimiseen myönnettiin **Erkki Jokelalle** monikymmenvuotisesta työstä maatalouden vanhojen esineiden ja koneiden sekä perinteisten työtapojen vaalimiseksi. Jokelan kotiseutumuseo on poikkeuksellisen monipuolinen ja esimerkillisesti järjestetty. Erityisen ansiokkaita ovat sen säännölliset tapahtumat työnäytöksineen, jotka havainnollistavat nykysukupolville entisaikojen talonpoikien työntekoa ja sen muutosta maatalouden koneellistumisen myötä.

KYLÄ 2020

Kylä 2020 -hankkeella kehitetään konsepti uudesta suomalaisesta kylästä, joka on ekologisesti ja esteettisesti kestävä. Helppo ja monistettava toimintamalli soveltuu etenkin taajamien reuna-alueille.

Kylä 2020 -hankkeella on tarkoitus yhdistää hyvän asumisen ja kestävä kehityksen ekologiset, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset tavoitteet. Talonpoikauskulttuurisäätiön näkemyksen mukaisesti hyvä asuminen toteutuisi parhaiten kylämaisessä yhteisössä, jonka paikalliset asukkaat voivat muodostaa esimerkiksi taajamien reuna-alueille tai maaseutukylään.

Hyvä asuminen koostuu säätiön näkemyksen mukaan kestävällä tavalla rakennetun asunnon lisäksi pihapiiristä, suhteista naapureihin, lähiyhteisöön ja yhteiskuntaan sekä suhteesta luontoon. Kylä 2020:ssä asuntojen energialähteet ovat uusiutuvia, jätteet ja ravinteet kierrätetään ja asukkaat voivat hoitaa puutarhaa ja viljellä ruokaa sekä vaalia luonnon monimuotoisuutta ja perinnebiotooppeja. Asuntojen rakentamistapa perustuu uusiutuvien rakentamismateriaalien

käyttöön, materiaalien kierrättämiseen sekä - jos mahdollista - perinteisten rakennusten uusiokäyttöön ja siirtämiseen.

Hankkeen ohjausryhmässä ovat toimineet Ilkka Haavisto, Jari Vesanen ja Paula Viertola. Toimintavuoden aikana hankkeelle saatiin yhteensä 25 000,00 euron avustukset Jenny ja Antti Wihurin säätiöstä ja MTK:n säätiöltä. Hankkeen ensimmäistä kohdealuetta kaavillaan Sipoon Talmaan. Toimintavuoden aikana käytiin neuvotteluja yhteistyökumppaneiden ja rahoittajien kanssa. Lisäksi avattiin Uudenmaan perinnekylä -facebookisivusto, jonka kautta on jättänyt yhteystietonsa 40 kiinnostunutta asukasta.

Kestävä talo

Kestävä talo -työryhmä piti kaksi ideointi-istuntoa, joista ensimmäisen istunnon esitykset ja keskustelu translitteroitiin myöhemmin tehtäviä julkaisuja varten.

Mökkeilyn merkitykset

Neuvoteltiin SKS:n kanssa yhteistyöstä mökkiaiheisen kirjoituskilpailun järjestämiseksi ja aloitettiin taustatyöryhmän kokoaminen.

Sakari Pälsi -juhlavuosi 2015

Sakari Pälsi -seuran toimesta järjestettävän juhlavuoden valmisteluun osallistui dosentti Pia Olsson säätiön edustajana.

Jäsenretki Hintsaan

Säätiön jäsen ministeri Heikki Haavisto ja emäntä Maija Haavisto kutsuivat säätiön vierailulle Hintsan tilalle Raisioon. Retki toteutettiin 15.8. ja sille osallistui 43 säätiön jäsentä. Retken aikana tilan isäntä Erkki Haavisto esitteli tilan maataloutta ja rakennuskantaa, ministeri Heikki Haavisto piti katsauksen Hintsan historiaan ja emäntä Maija Haavisto apulaisineen täytti vieraiden vatsat maukkaalla kesäkurpitsakeitolla ja talon ruisleivällä.

Hintsan lisäksi retkeläiset tutustuivat Turussa olevaan Kuralan Kylämäki -museoalueeseen. Kylämäki on aito 1950-luvun maalaiskylästä, jossa retkeläiset saivat hyvän opastuksen ja muistelivat menneitä mm istumalla aidossa 1950-luvun koululuokassa. Kuralan Kylämäen tilan omistaja on ollut ministeri Heikki Haaviston isä Urho Haavisto.

Viestintä

Jäsenille lähetettiin tapahtumakutsuja. Lehdistötiedotteita jaettiin STT:n palvelun kautta. Säätiön kotisivuilla www.talonpoikaiskulttuurisaatio.fi tiedotettiin toiminnasta, kunniakilvistä ja – kirjoista sekä säätiön tapahtumista. Säätiön ylläpitämällä kotisivuilla www.kekri.fi viestittiin kekristä kansanjuhla -hankkeen tapahtumista.

Jäsenistö

Säätiön uusiksi jäseniksi valittiin 27.3.2013 pidetyssä vuosikokouksessa arkkitehti **Jarmo Heimo**, teologian maisteri **Anna Saurama**, tietokirjailija **Olli J Ojanen**, arkkitehti **Antti Jaatinen** ja kansanedustaja **Pekka Haavisto**. Uusille jäsenille lähetettiin tervetuloa säätiön jäseneksi –kirje ja materiaalia säätiön toiminnasta.

Kokoukset

Säätiön vuosikokous pidettiin 27.3.2014 Sitran tiloissa, Itämerenkatu 2, Helsinki. Kokoukseen osallistui 25 säätiön jäsentä.

Vuosikokouksen alussa johtava asiantuntija **Johanna Kirkinen** esitteli Sitran Resurssiviisaus - ohjelmakokonaisuuden. Resurssiviisaus ohjelmassa on monia elementtejä, jotka ovat yhteensopivia säätiön uusien kehityshankkeiden Kylä2020 ja Kestävä talo kanssa. Kokouksen päätteeksi käytiin erittäin vilkas keskustelu kestävästä asumisesta ja kaavoituksesta Salon kaupunginarkkitehti **Jarmo Heimon** alustuksen pohjalta

Hallitus ja tilintarkastajat

Hallituksen puheenjohtaja toimi tutkimuspäällikkö **Ilkka Haavisto**, varapuheenjohtajana ympäristökirjailija **Juha Kuisma**, hallituksen jäsenenä yliarkkitehti **Raija Seppänen**, toiminnanjohtaja **Paula Yliselä** ja tutkijatohtori **Kati Mikkola**. Hallituksen varajäsenenä toimivat , dosentti **Pia Olsson**, DI **Jari Vesanen**, maanviljelijä, agronomi **Timo Kaunisto**, filosofian maisteri **Ari Siren** ja asiamies MMK **Paula Viertola**.

Hallitus kokoontui vuoden aikana 4 kertaa. Hallituksen sihteerinä toimi asiamies **Paula Viertola**.

Säätiön tilintarkastajina ovat toimineet **Juha Tuomala** KHT ja **Lotta Laitinen** KHT sekä varatilintarkastajina **Henrik Sormunen** ja **Taru Mäenpää** KHT.

Kilpiraati

Kilpiraadin puheenjohtajana toimi yliarkkitehti **Raija Seppänen** ja jäsenenä arkkitehti **Heikki Kukkonen**, arkkitehti **Pentti Toivari**, dosentti **Pia Olsson** ja arkkitehti **Antti Pihkala**. Kilpiraati kokoontui vuoden aikana yhden kerran.

Toimihenkilöt

Säätiön asiamiehenä ja hallituksen sihteerinä toimi johdon erityisavustaja, MMM **Paula Viertola**. Kilpiraadin sihteerinä toimi FM **Aura Kivilaakso**. Rahastonhoitajana ja kirjanpitäjänä **Kirsti-Helena Saarinen**, JS-Ekonomia Oy.

Säätiön talous

Toimintavuoden aikana säätiö sai Keskitien Tukisäätiöltä toiminta-avustusta 20 000,00 euroa. Säätiön sai lisäksi toimintavuoden aikana apurahat KYLÄ 2020 -hankkeeseen Jenny ja Antti Wihurin säätiöltä (10 000,00 euroa) ja MTK:n säätiöltä (15 000,00 euroa). Apurahoista tuloutettiin vuoden aikana 8000,00 euroa.

Hallituksen jäsenille ei maksettu palkkioita.

Tilikauden ylijäämä on 3 571,37 euroa.

Säätiön oma pääoma oli vuoden vaihteessa 60 827,54 euroa ja taseen loppusumma oli 69 111,74 euroa.